

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Tomáše Kocourka a soudců Karla Šimky a Sylvy Šiškeové v právní věci žalobce: **město Horní Bříza**, se sídlem třída 1. máje 300, Horní Bříza, zast. JUDr. Michalem Zsemlerem, advokátem, se sídlem Kardinála Berana 967/8, Plzeň, proti žalovanému: **Ministerstvo financí**, se sídlem Letenská 15, Praha 1, za účasti osoby zúčastněné na řízení: **Plzeňský kraj**, se sídlem Škroupova 18, Plzeň, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 9. 2023, č. j. MF-18245/2017/1203-33, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 12. 9. 2024, č. j. 15 Af 23/2023-73,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalovaný **j e p o v i n e n** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ve výši 4.114 Kč k rukám jeho zástupce JUDr. Michala Zsemlera, advokáta, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- III. Žalovaný ani osoba zúčastněná na řízení **n e m a j í** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Přehled dosavadního řízení

[1] Osoba zúčastněná na řízení poskytla žalobci na základě uzavřené smlouvy dotaci na realizaci projektu „*Sanace lokality bývalé skládky a generátorovny v Horní Bříze*“. Žalobce však má za to, že mu měla osoba zúčastněná na řízení z titulu této dotace vyplátit vyšší částku. Spornou se stala otázka, zda mohla osoba zúčastněná na řízení snížit dotaci o hodnotu méněprací. Žalobce proto podal Okresnímu soudu Plzeň – město (dále jen „okresní soud“) návrh, kterým se domáhal, aby byla osobě zúčastněné na řízení uložena

povinnost zaplatit mu částku 4.531.942,86 Kč s příslušenstvím. Okresní soud řízení pro nedostatek pravomoci zastavil a věc postoupil žalovanému.

[2] Žalovaný dospěl k závěru, že právo žalobce na vyplacení jím požadované částky je promlčené, a proto jeho návrh zamítl. Žalovanému byl totiž návrh okresním soudem postoupen až po uplynutí promlčecí doby.

[3] Proti rozhodnutí žalovaného se žalobce bránil žalobou podanou k Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“). Městský soud rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[4] Podle městského soudu není sporné, že promlčecí doba běžela od 29. 11. 2013 do 29. 11. 2016. Jádrem sporu je otázka, zda podání žalobce doručené okresnímu soudu dne 26. 10. 2016, které bylo následně postoupeno žalovanému, představuje uplatnění práva u příslušného orgánu v promlčecí době, které má za následek stavení promlčecí doby podle § 112 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (dále jen „o. z.“). Pokud ano, právo žalobce promlčeno není.

[5] Městský soud vyšel z toho, že rozhodnutí sporu z veřejnoprávní smlouvy nespadá do pravomoci soudů, a proto je relevantní § 104 odst. 1 věta druhá zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“), podle které právní účinky spojené s podáním žaloby zůstávají zachovány. Toto ustanovení dopadá i na lhůty, v nichž je třeba uplatnit právo (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 28. 12. 1999, sp. zn. II. ÚS 89/97, či ze dne 25. 9. 1997, sp. zn. IV. ÚS 28/97). Žalovaný tak měl na jemu postoupený návrh hledět tak, jako by ho u něj žalobce podal dne 26. 10. 2016. Právě v tento den uplatnil žalobce své právo. V tomto ohledu není podstatné, kdy došlo u žalovaného k zahájení sporného řízení v důsledku postoupení věci okresním soudem. Právo žalobce proto není promlčené. *Obiter dictum* městský soud uvedl, že námítku promlčení vznesenou osobou zúčastněnou na řízení považuje za rozpornou s dobrými mravy, neboť ji uplatnila po téměř sedmi letech od zahájení sporného řízení.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření k ní

[6] Proti rozsudku městského soudu podal žalovaný (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost, jejíž důvody podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

[7] Závěr městského soudu, že k promlčení práva nedošlo, neboť žalobce uplatnil právo podáním k okresnímu soudu, je nesprávný. Městský soud se opírá o nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 89/97 a sp. zn. IV. ÚS 28/97. Nyní projednávanou věc však není možné s případy, které posuzoval Ústavní soud, srovnávat, a to ze tří důvodů.

[8] Zaprvé, v nálezech Ústavního soudu šlo o restituční nároky. Právní úprava restitucí byla od počátku složitá. Postupovalo se podle několika zákonů, každý z nich stanovil odlišný právní režim. V obou případech posuzovaných Ústavním soudem byly navíc podány návrhy k věcně nepřislušnému soudu krátce po nabytí platnosti a účinnosti těchto zákonů. Nemohla tedy existovat žádná ustálená praxe, z níž by mohli podatelé vycházet.

pokračování

V těchto případech tak bylo možné považovat omyl při podání návrhu za omluvitelný. Oproti tomu pravomoc žalovaného rozhodovat spor v této věci je jasně dána v § 10b odst. 1 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů (dále jen „malá rozpočtová pravidla“). Toto ustanovení nabylo platnosti dne 5. 2. 2015 a účinnosti dne 1. 7. 2015, tedy více než rok před tím, než žalobce podal návrh k okresnímu soudu. Navíc i před novelizací tohoto ustanovení byly spory z veřejnoprávních smluv řešeny v řízení před správními orgány v rámci tzv. sporného řízení. Kromě toho byl žalobce již při jednání s osobou zúčastněnou na řízení a při podání návrhu okresnímu soudu zastoupen advokátem.

[9] Zadruhé, ve věcech posuzovaných Ústavním soudem byly podatelé fyzické osoby. V této věci jím je územní samosprávný celek, u něhož lze předpokládat dobrou znalost malých rozpočtových pravidel, neboť upravují pravidla jejich hospodaření. Územní samosprávné celky také využívají veřejnoprávní smlouvy při své činnosti, a proto by měly mít dobrou znalost jejich právní úpravy (včetně řešení sporů z veřejnoprávních smluv vzniklých). Poskytnutí právní ochrany omylu žalobce by bylo zásahem do rovnosti stran sporného řízení a zásady *právo patří bdělým*. Žalobce se navíc u okresního soudu domáhal zcela jiného nároku na základě jiného právního titulu, a to zaplacení peněžitého dluhu podle § 1970 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

[10] Zatřetí, ve věcech posuzovaných Ústavním soudem mělo podáním dojít k zahájení „klasického“ správního řízení, na jehož základě měl správní orgán vydat autoritativní rozhodnutí coby vrchnostenský akt. V tomto případě však mělo být zahájeno sporné řízení správní, v němž vystupuje správní orgán v podobné pozici jako civilní soud. Jeho rozhodnutí je do jisté míry závislé na procesní aktivitě účastníků. Správní orgán v takovém řízení nevystupuje jako vrchnostenský subjekt, ale spíše jako nezávislý arbitr. K tomuto rozdílu je třeba přihlédnout, neboť v opačném případě by došlo k zásahu do práv osoby zúčastněné na řízení coby odpůrce. Z rozdílů mezi druhy správního řízení vyplývá i to, že v případech posuzovaných Ústavním soudem šlo o zmeškání prekluzivní lhůty, která negativně ovlivnila pouze osobu podatele. V tomto případě jde o zmeškání promlčecí doby. Poskytnutí ochrany žalobci, který nepodal návrh v promlčecí době, negativně dopadá na ostatní účastníky řízení, kteří se žádného procesního pochybení nedopustili.

[11] Ustanovení § 104 odst. 1 o. s. ř. proto podle stěžovatele nelze aplikovat v situaci, kdy se žalobce dopustil závažného procesního pochybení a zároveň by jeho užitím bylo zasaženo do práv jiného účastníka, který se žádného procesního pochybení nedopustil. V opačném případě by došlo k zásahu do rovnosti účastníků podle čl. 37 odst. 3 Listiny základních práv a svobod. Musí se individuálně posuzovat, zda k pochybení došlo na základě omluvitelného omylu, či zda se jednalo o hrubé pochybení podatele. V druhém případě není možné podatelé poskytnout právní ochranu a je třeba ctít vůli podatele, který přinejmenším v nepřímém úmyslu podal žalobu k obecnému soudu.

[12] Stěžovatel nesouhlasí ani s názorem, že uplatnění námitky promlčení bylo v rozporu s dobrými mravy, který vyslovil městský soud *obiter dictum*. Městský soud vyšel pouze z toho, že osoba zúčastněná na řízení uplatnila námitku promlčení až 7 let od podání žalobce k okresnímu soudu. Osoba zúčastněná na řízení měla právo vznést námitku promlčení kdykoliv během nalézacího řízení (viz rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 14. 1. 2004, sp. zn. 32 Odo 653/2003, ze dne 21. 8. 2003, sp. zn. 29 Odo 162/2003, či ze dne 29. 10. 2003, sp. zn. 32 Odo 879/2002). Možnost osoby zúčastněné na řízení vznést námitku promlčení se

má navíc odvíjet až od postoupení návrhu žalovanému. V řízení před okresním soudem osoba zúčastněná na řízení tuto námitku uplatnit nemohla.

[13] Žalobce navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl. Námitky stěžovatele jsou v rozporu s jasným zněním § 104 odst. 1 o. s. ř. Polemika, zda se toto ustanovení uplatní pouze na některé osoby, některé typy sporů či pouze na omluvitelné důvody pochybení, tak není namístě. Tento přístup je navíc v souladu s ustálenou judikaturou i odbornou literaturou. Žalobce souhlasí i s názorem, že uplatnění námítky promlčení bylo v rozporu s dobrými mravy.

[14] Osoba zúčastněná na řízení souhlasí s kasační argumentací stěžovatele. Má za to, že je třeba vycházet z okamžiku, kdy návrh došel věcně a místně příslušnému správnímu orgánu, tedy stěžovateli. Z důvodu pochybení žalobce však byl návrh stěžovateli doručen až v okamžiku, kdy byl uplatněný nárok promlčen.

III. Posouzení kasační stížnosti

[15] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a za stěžovatele jedná osoba splňující podmínky § 105 odst. 2 s. ř. s. Poté Nejvyšší správní soud zkoumal důvodnost kasační stížnosti dle § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[16] Kasační stížnost není důvodná.

[17] Na úvod je vhodné poznamenat, že stěžovatel již v této věci vydal jedno rozhodnutí, které bylo zrušeno rozsudkem městského soudu ze dne 16. 6. 2021, č. j. 8 Af 16/2018-47. Kasační stížnosti stěžovatele a osoby zúčastněné na řízení proti tomuto rozsudku zamítl Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 23. 6. 2023, č. j. 8 Afs 279/2021-54. Rozhodnutí stěžovatele, které přezkoumával městský soud nyní napadeným rozsudkem, je však založeno pouze na promlčení nároku žalobce, přičemž námitku promlčení vznesla osoba zúčastněná na řízení teprve po zrušení prvního rozhodnutí stěžovatele. Předchozí rozsudky správních soudů se tak zabývaly jinými otázkami, a proto nejsou nyní relevantní.

[18] Nejvyšší správní soud dále poznamenává, že mezi stranami není sporu, že v případě nároků z veřejnoprávních smluv je možné použít institut promlčení. Stejně tak není sporné, že promlčecí doba měla začít běžet od 29. 11. 2013. V těchto ohledech nebyly předneseny žádné kasační námitky ani odchylné názory žalobce či osoby zúčastněné na řízení, proto Nejvyšší správní soud odkáže na bod 34 napadeného rozsudku, v němž městský soud přílehavě vyvozuje své závěry z rozsudku rozšířeného senátu NSS ze dne 23. 2. 2022, č. j. 4 As 65/2018-85, č. 4329/2022 Sb. NSS.

[19] Spornou je otázka, zda podáním žalobce, které bylo okresnímu soudu doručeno dne 26. 10. 2016, došlo podle § 112 o. z. ve spojení s § 104 odst. 1 o. s. ř. ke stavení promlčecí doby, která by jinak uplynula dne 29. 11. 2016.

pokračování

[20] Podle § 112 odst. 1 věty první o. z., *uplatní-li věřitel v promlčecí době právo u soudu nebo u jiného příslušného orgánu a v zahájeném řízení řádně pokračuje nebo je-li ohledně jeho práva zahájena mediace podle zákona o mediaci, promlčecí doba neběží od tohoto uplatnění po dobu řízení nebo od tohoto zahájení po dobu mediace.*

[21] Podle § 104 odst. 1 věty druhé o. s. ř., *nespadá-li věc do pravomoci soudů nebo má-li předcházet jiné řízení, soud postoupí věc po právní moci usnesení o zastavení řízení příslušnému orgánu; právní účinky spojené s podáním žaloby (návrhu na zahájení řízení) zůstávají přitom zachovány.*

[22] Stěžovatel se v podané kasační stížnosti zaměřuje především na rozdíly mezi touto věcí a případy posuzovanými Ústavním soudem v nálezech, na které odkázal městský soud. Poukazuje však výhradně na rozdíly, které nejsou z hlediska hypotézy § 104 odst. 1 věty druhé o. s. ř. relevantní. Hypotéza této právní normy totiž nediferencuje mezi jednotlivými případy v závislosti na předmětu řízení, povaze účastníků, obtížnosti určení pravomoci orgánu veřejné moci apod. Dispozice § 104 odst. 1 věty druhé o. s. ř. dopadá na všechny případy, kdy byl návrh na zahájení řízení podán k soudu, jenž však nemá pravomoc k projednání dané věci.

[23] Není žádných pochyb, že jedním z účinků podání žaloby, o nichž hovoří § 104 odst. 1 věta druhá, část věty za středníkem o. s. ř., je právě stavení promlčecí doby (§ 112 odst. 1 věta první o. z.). Jedná se o hmotněprávní účinek podání žaloby. Stěžovatel v kasační stížnosti nerozporuje, že § 104 odst. 1 věta druhá, část věty za středníkem o. s. ř. dopadá též na hmotněprávní účinky podání žaloby. Ani Nejvyšší správní soud nemá pochyb, že na základě aplikace tohoto ustanovení zůstávají zachovány i hmotněprávní účinky žaloby. Ostatně i Ústavní soud v nálezech sp. zn. II. ÚS 89/97 a sp. zn. IV. ÚS 28/97 odmítl výklad provedený obecným soudem, že dochází k zachování pouze procesních účinků podání žaloby, a jednoznačně vyložil, že zachovanými účinky podaného návrhu lze rozumět to, že zde návrh je, takže se nemusí podávat nový, a že se na tento návrh hledí tak, jako kdyby byl podán v den doručení žaloby soudu.

[24] Stejně tak v komentářové literatuře k § 648 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v němž je pravidlo obsahově srovnatelné s § 112 odst. 1 o. z., se lze dočíst, že právní účinky podání žaloby zůstávají zachovány podle § 104 odst. 1 o. s. ř. (BODEČKOVÁ, Jana. § 648 [Stavení promlčecí lhůty uplatněním práva u orgánu veřejné moci]. In: PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kol. Občanský zákoník. 2. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2024, marg. č. 19). Další komentář dokonce explicitně zmiňuje, že „[o]dlíšně je třeba nazírat na případy, kdy soud řízení zastaví pro nedostatek pravomoci a věc postoupí příslušnému orgánu dle § 104 odst. 1 věty druhé OSŘ, neboť zde zůstávají právní účinky zahájení řízení (včetně účinků hmotněprávních, jako je stavení běhu promlčecí lhůty) podle zákona zachovány, promlčecí lhůta tedy neběží nehledě na zastavení řízení před soudem, a to již ode dne podání žaloby či jiného návrhu na zahájení soudního řízení.“ (BRIM, Luboš. § 648 [Běh promlčecí lhůty při uplatnění práva u orgánu veřejné moci]. In: LAVICKÝ, Petr a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 2136, marg. č. 20.).

[25] Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že § 104 odst. 1 větu druhou, část věty za středníkem o. s. ř. je možné aplikovat i v této věci. To vyplývá již jen z jazykového výkladu, od něhož nemá Nejvyšší správní soud žádný důvod se odchýlovat, judikatury i literatury. Dále se Nejvyšší správní soud bude zabývat konkrétními námitkami stěžovatele, na jejichž základě blíže vysvětlí, proč je možné vycházet z judikatury Ústavního soudu i v této věci.

[26] Stěžovatel má jistě pravdu v tom, že úprava restitucí je složitá. Ústavní soud však v odkazovaných nálezech ze složitosti úpravy v zásadě nevychází, resp. neakcentuje potřebu dosáhnout spravedlivého výkladu zohledňujícího komplikovaný vztah různých restitučních předpisů a rozdílné podmínky uplatnění nároků podle nich. Při výkladu § 104 odst. 1 věty druhé, části věty za středníkem o. s. ř. naopak akcentuje gramatický a logický výklad tohoto ustanovení. Ústavní soud dále nezmiňuje, zda podatel podal návrh soudu v omluvitelném, či neomluvitelném omylu. Okolnosti, proč podatel podal návrh soudu, který neměl pravomoc věc rozhodnout, jsou totiž irelevantní. Důležitá je již jen samotná skutečnost, že podatel podal návrh u soudu, ačkoliv věc do pravomoci soudů nespadá. Jediný přesah do složitosti kauzy lze spatřovat v poznámce Ústavního soudu, že soudní řízení, v němž soudy nakonec dospějí k závěru, že nemají pravomoc věc posoudit, může trvat roky. Rozhodně se však nejedná o nosný důvod nálezů Ústavního soudu. Je zřejmé, že i daleko kratší rozhodování soudů by při nemožnosti aplikovat § 104 odst. 1 větu druhou, část věty za středníkem o. s. ř. mohlo znemožnit podatelům obracejícím se na soudy uplatnění jejich práv. Ostatně Nejvyšší soud vztáhl § 104 odst. 1 větu druhou, část věty za středníkem o. s. ř. i na jiné případy, které se netýkají restitucí (viz např. usnesení ze dne 17. 7. 2014, sp. zn. 21 Cdo 489/2014, a ze dne 10. 12. 2015, sp. zn. 33 Cdo 4180/2014).

[27] Ani to, zda je podatelem fyzická osoba, či územně samosprávný celek (případně jakýkoliv jiný subjekt), není důležité. Měl-li by Nejvyšší správní soud tomuto argumentu přiznat význam, dopustil by se nerovného přístupu k podatelům na základě jejich znalosti právní úpravy (resp. na základě toho, že podatel je územně samosprávným celkem, u něhož lze takovou znalost předpokládat). K tomuto postupu nevidí Nejvyšší správní soud žádný důvod. To platí i pro argument, že žalobce je v řízení od počátku zastoupen advokátem. Postup civilního soudu podle § 104 odst. 1 věty druhé o. s. ř. není závislý na tom, kdo je žalobcem, zda je znalý práva nebo je zastoupen advokátem, jedná se o jediný procesně správný postup, jak může civilní soud v řízení rozhodnout. Právní následky spojené s tímto rozhodnutím nastávají přímo ze zákona. Není na uvážení soudu, jenž neměl pravomoc věc projednat, a proto řízení podle § 104 odst. 1 věty druhé o. s. ř. zastavil, ani na správním orgánu, jemuž byla věc postoupena a v jehož pravomoci je věc projednat, aby v každém jednotlivém případě určovaly či posuzovaly, zda se uplatní část věty za středníkem § 104 odst. 1 věty druhé o. s. ř. Výklad obhajovaný stěžovatelem by znamenal zásah do rovnosti osob bez zákonného základu.

[28] Dále stěžovatel namítá, že se žalobce domáhal před okresním soudem zcela jiného nároku. S touto námitkou se Nejvyšší správní soud neztotožňuje. Žalobce se žalobou podanou k okresnímu soudu domáhal, aby byla osobě zúčastněné na řízení uložena povinnost zaplatit žalobci částku odpovídající nevyplacené části dotace. Žalobce v žalobě vymezil nárok tak, že jde o nevyplacenou část dotace přiznané smlouvou o poskytnutí dotace uzavřenou mezi žalobcem a osobou zúčastněnou na řízení na projekt „*Sanace lokality bývalé skládky a generátorovny v Horní Bříže*“. Nejvyššímu správnímu soudu není zřejmé,

pokračování

v čem by měl být nárok odlišný. Žalobcův nárok, o němž rozhodoval stěžovatel, zůstal totožný s nárokem, který žalobce požadoval v řízení před okresním soudem. Ostatně žalobce vymezil předmět řízení pouze v žalobě ze dne 26. 10. 2016, po zastavení soudního řízení a postoupení věci stěžovateli nový návrh nepodával, řízení před stěžovatelem se vedlo o původní „žalobě“, která nebyla ze strany žalobce nijak upravována. Žalobce tedy neměnil důvod vzniku pohledávky ani její výši. Z argumentace stěžovatele vyplývá, že odlišnost nároků spatřuje v tom, že žalobce požadoval soukromoprávní nárok, což dovozuje z toho, že se svého práva domáhal u civilního soudu. V řízení před žalovaným však šlo o veřejnoprávní nárok. Takto se však na věc dívat nelze, neboť by tím byla vyloučena aplikace § 104 odst. 1 věty druhé, části věty za středníkem o. s. ř. ve všech případech, čímž by toto ustanovení ztratilo svůj smysl (přínejmenším co se týká jeho hmotněprávních účinků).

[29] Dále stěžovatel namítá, že ve věcech posuzovaných Ústavním soudem šlo o „klasické“ správní řízení, kdežto v nyní projednávané věci jde o sporné řízení správní. Ani tento rozdíl však není relevantní. Z § 104 odst. 1 věty druhé o. s. ř. nevyplývá žádná diferenciací ani ve vztahu k procesnímu režimu, v němž má být věc orgánem, kterému soud věc postoupil, projednána. Stavení promlčecí doby se samozřejmě týká řízení, které je zahajováno na žádost, neboť právě podáním žádosti dojde k uplatnění práva, s nímž může být spojováno stavení promlčecí doby podle § 112 odst. 1 o. z. *„Smyslem ustanovení § 104 odst. 1 o. s. ř. věty za středníkem je toliko zachování účinků žaloby i pro správní řízení zahajované žádostí, především z hlediska lhůt, jakož i proto, že po postoupení věci správnímu orgánu není třeba podávat novou žádost (návrh na zahájení řízení).“* (viz rozsudek NSS ze dne 31. 3. 2009, č. j. 8 Ans 1/2008-170, č. 1849/2009 Sb. NSS). Sporné řízení správní je svojí podstatou právě řízením o žádosti (resp. o návrhu), byť s procesními modifikacemi upravenými v § 141 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Argument, že zachování účinků souvisejících s podáním žaloby se neuplatní, má-li být věc projednána ve sporném řízení správním, proto neobstojí.

[30] Kromě toho je třeba upozornit, že není pravdou, že by stěžovatel ve sporném řízení správním nevystupoval ve vrchnostenském postavení. Stěžovatel nepochybně o právech a povinnostech stran rozhodoval vrchnostensky. Ve sporném řízení je nanejvýš modifikován procesní postup spočívající především v odlišném způsobu zjišťování skutkového stavu (viz zejména § 141 odst. 4 správního řádu). Stále se však jedná o autoritativní rozhodování.

[31] Stěžovatel má samozřejmě pravdu v tom, že ve sporném řízení proti sobě stojí navrhovatel a odpůrce. Nejvyšší správní soud však nemá za to, že by to na věc mělo mít jakýkoliv vliv. Jak vyplývá z ustálené judikatury, institut promlčení přispívá k jistotě v právních vztazích a motivuje subjekty k včasnému uplatnění jejich práv (viz např. nález Ústavního soudu ze dne 25. 5. 2021, sp. zn. III. ÚS 3358/20, bod 14). Je však třeba respektovat zákonná pravidla, podle nichž se ochrana právní jistoty prostřednictvím institutu promlčení konkretizuje. Uplatnil-li žalobce své právo, dochází ke stavení promlčecí doby (§ 112 o. z.). Z § 104 odst. 1 věty druhé, části věty za středníkem o. s. ř. vyplývá, že tento následek je spojen i s uplatněním práva u soudu, ačkoliv nemá pravomoc věc projednat. Tím zákonodárce zjevně chrání toho, kdo své právo včas uplatňuje, byť tak nečiní u orgánu, který by mu mohl poskytnout právní ochranu. Ustanovení § 104 odst. 1 věta druhá, část věty za středníkem o. s. ř. tak nepochybně sleduje legitimní cíl. Nejvyšší správní soud

přitom nemá za to, že by tímto způsobem mělo dojít k nepřiměřenému zásahu do právní jistoty osoby zúčastněné na řízení, aby snad bylo toto ustanovení (resp. jeho všeobecně uznávaný výklad vycházející již z jazykového znění) v rozporu s Listinou základních práv a svobod. To ostatně osoba zúčastněná na řízení ani stěžovatel netvrdí.

[32] Nejvyššímu správnímu soudu není zřejmé, v čem by měla spočívat nerovnost účastníků řízení, na kterou poukazuje stěžovatel. Promlčení práva je otázkou hmotněprávní. To, že ke stavení promlčecí doby dochází podáním procesního návrhu, na tom nic nemění. O (ne)rovnosti účastníků tak nelze v této souvislosti vůbec hovořit. Lze uvažovat pouze o nepřiměřenosti zásahu do právní jistoty, k čemuž však nedochází, jak Nejvyšší správní soud uvedl v předchozím bodě.

[33] Nejvyšší správní soud nevidí ani žádný důvod rozlišovat, zda má dojít k zachování promlčecí, či prekluzivní lhůty. Spíše naopak, je-li možné prostřednictvím § 104 odst. 1 věty druhé, části věty za středníkem o. s. ř. zamezit zániku práva, není žádný důvod, proč by nemělo zamezit také „pouhému“ oslabení jeho vymahatelnosti v podobě promlčení. Relevantní však především zůstává, že se jedná o hmotněprávní lhůty, na něž § 104 odst. 1 o. s. ř. věta druhá, část věty za středníkem dopadá (viz body [23] a [24] tohoto rozsudku).

[34] Na základě výše uvedeného Nejvyšší správní soud uzavírá, že městský soud na věc správně aplikoval § 104 odst. 1 větu druhou, část věty za středníkem o. s. ř. ve spojení s § 112 odst. 1 větou první o. z., protože ob stojí jeho závěr, že právo žalobce na zaplacení části dotace promlčeno není. Za této situace je nadbytečné, aby se Nejvyšší správní soud vyjadřoval k otázce, zda byla námitka promlčení, kterou uplatnila osoba zúčastněná na řízení, v rozporu s dobrými mravy, či nikoliv.

IV. Závěr a náklady řízení

[35] Na základě výše uvedeného dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

[36] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel v řízení nebyl úspěšný, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Toto právo má naopak procesně úspěšný žalobce, jemuž v řízení o kasační stížnosti vznikly náklady spočívající v nákladech na zastoupení advokátem. Tyto náklady tvoří odměna zástupce žalobce za jeden úkon právní služby (sepis vyjádření ke kasační stížnosti) ve výši 3.100 Kč a dále paušální náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč [§ 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. d) a § 13 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném do 31. 12. 2024; viz čl. II vyhlášky č. 258/2024 Sb.], celkem tedy 3.400 Kč. Jelikož zástupce žalobce je plátcem DPH, patří k nákladům řízení žalobce náhrada daně, kterou je jeho zástupce povinen odvést z odměny za zastupování a náhrady hotových výdajů (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Tato částka činí 714 Kč a odpovídá 21 % z částky 3.400 Kč. Náhradu nákladů řízení v celkové výši 4.114 Kč je stěžovatel povinen uhradit k rukám zástupce žalobce (§ 149 o. s. ř. užitý na základě § 64 s. ř. s.) v přiměřené lhůtě 30 dnů.

pokračování

[37] Osoba zúčastněná na řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 5 ve spojení s § 120 s. ř. s., neboť jí soud v řízení neuložil žádnou povinnost a sama nenavrhla, aby jí byla náhrada přiznána z důvodů hodných zvláštního zřetele.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. července 2025

Tomáš Kocourek
předseda senátu